

Основними проблемами при проведенні митного пост-аудиту можна вважати наступні:

- наявність прогалин у нормативно-правових актах;
- відсутність уніфікованих методичних підходів до проведення митного пост-аудиту;
- існування фіскально-орієнтованої митної й податкової системи, недосконала система відбору суб'єктів ЗЕД до перевірок;
- недостатній рівень кваліфікації, відсутність практичного досвіду у митних аудиторів;
- недосконала система інформаційної взаємодії суб'єктів, що приймають участь у митному контролі.

Таким чином, пріоритетними напрямками розвитку митного пост-аудиту є наступні: відхід від домінування фіскальної складової митного регулювання; оперативне вирішення проблем нормативно-правового забезпечення цього напрямку митної діяльності; удосконалення роботи органів, уповноважених на реалізацію державної фіскальної політики. Вирішення таких проблем сприятиме розбудові ефективно функціонуючої системи митного пост-аудиту в Україні та покращенню соціально-економічного розвитку України.

Література:

1. Вакульчик О. М. Використання досвіду ЄС в побудові системи законодавчого та методичного забезпечення митного пост - аудиту в Україні / О.М. Вакульчик, Т. С. Єдинак, О. О. Книшек // Вісник Академії митної служби України. Серія: «Економіка». – 2013. – № 2 (50). – С. 11–23.
2. Єдинак Т.С. Пост-митний аудит як фактор забезпечення безпеки країни: зарубіжний досвід та українська перспектива / Т. Єдинак, В. Єдинак // Вісник Академії митної служби України. Сер.: «Економіка». – 2008. – № 4.–С. 70–76.
3. Короп О. В. Сутність та призначення митного контролю після пропуску товарів через митний кордон / О. В. Короп // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2012. – № 12. – С. 132-138.
4. Губіна І. С. Митний пост - аудит у системі митного контролю: проблеми нормативно-правового регулювання [Електронний ресурс] / І.С.Губіна // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. – 2012. –№ 1. – С. 38-43. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vamsue_2012_1_8.pdf

Інна Колеснік

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, ст. викладач Гуцул І. А.

ВПЛИВ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Сучасні тенденції розвитку економічних та соціальних процесів потребують вдосконалення податкової системи та митної справи, що сприятиме стабілізації та конкурентоспроможності економіки України при входженні в світове господарство. Важлива роль при цьому повинна надаватися митній політиці, зокрема процедурам оподаткування зовнішньоекономічної діяльності, оскільки надходження від адміністрування митних платежів займають високу частку у структурі дохідної частини Державного бюджету України.

Що стосується теоретично-методичних і концептуальних засад формування та удосконалення митної політики в контексті активізації зовнішньоекономічної діяльності, то вони здебільшого висвітлені у працях, авторами яких є наступні науковці та фахівці: В. Андрущенко, І. Бережнюк, А. Войцещук, І. Гуцул, О. Гребельник, М. Дем'яненко, В. Єдинак, Ю. Іванов, А. Крисоватий, А. Луцик, І. Лютий, В. Мартинюк, А. Мокій, П. Пашко, Ю. Полякова, В. Федосов, та інші.

Митна політика кожної держави спрямовується на захист власних економічних інтересів з допомогою використання визначеного тарифного і нетарифного інструментарію.

Україна, вступивши до Світової організації торгівлі (СОТ), безумовно, повинна враховувати митну політику та вимоги цієї організації. В умовах дифузії певних стадій дестабілізуючих факторів національної економіки важливо віднайти ефективні та дієві інструменти митного регулювання, які б узгоджувались зі світовими стандартами та вимогами, а також сприяли зовнішньоекономічній діяльності.

Формування сучасної митної політики України пройшло декілька вагомих етапів, зокрема перший (1991–1993 рр.) характеризувався контролем за зовнішньоекономічною діяльністю суб'єктів господарювання. Другий етап (1994–1995 рр.) був спрямований на наповнення державного бюджету за рахунок оподаткування експортної та імпоротної діяльності. Показово, що саме третьому етапу (1996–1998 рр.) властива протекціоністська зорієнтованість, тобто сприяння захисту національного товаровиробника від іноземної конкуренції. На теперішньому етапі виникає завдання удосконалення системи митно-тарифного регулювання відповідно до європейських та загальносвітових стандартів; дотримання зобов'язань, пов'язаних з участю у Світовій організації торгівлі; впровадженням у дію із 1 січня 2016 р. Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [1, с. 71].

Україна у своїй митній політиці повинна рухатися по шляху відходу від тарифних обмежень до нетарифного регулювання, як це і відбувається в усьому світі. Звичайно ж, упроваджувати такі методи митного регулювання неможливо без удосконалення та гармонізації українського законодавства з законодавствами найбільш розвинених країн Європи та світу.

Державна митна політика має величезний вплив на ефективність зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. Оскільки вона визначає форми та методи здійснення ЗЕД. Зокрема, шляхом упровадження як економічно обґрунтованих, так і суто політичних заходів держава може регулювати експортно-імпортні потоки товарів та послуг. Установлюючи ставки ввізного мита, держава захищає внутрішніх товаровиробників і навпаки, при перепоповненні внутрішнього ринку певними видами товарів держава надає експортні пільги виробникам цих товарів, що, у свою чергу, сприяє підвищенню рентабельності зовнішньоекономічної діяльності та продуктивності роботи підприємств у цілому [2, с.15-16].

Ще одним впливовим інструментом митної політики держави є створення вільних економічних зон у рамках міждержавних угод, які дають досить широкі можливості для проведення експортно-імпортних операцій.

Поряд з цим, варто зазначити наступний контекст: використання основних інструментів митного регулювання, по-перше, передбачає втручання в сферу приватного підприємництва, а тому потребує чіткої нормативно-правової регламентації, а по-друге, узгодження зовнішньоторговельної політики до загальноприйнятих стандартів міжнародної торгівлі. Такий контекст дає підстави говорити про те, що на сьогоднішній день сучасна митна політика України характеризується недосконалістю, свідченням чому можуть бути такі фактори впливу на неї:

- значна частка у загальному обсязі товарообігу товарів переміщуються з приховуванням інформації від фіскальних органів або шляхом контрабанди;
- велика кількість правопорушень у сфері інтелектуальної власності;
- невідповідність існуючої системи митного контролю сучасним стандартам пропускнуої спроможності;
- наявність певних шахрайських і корупційних схем у системі державного управління митною справою;
- великий обсяг тінізації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств тощо [3].

В умовах формування розвитку ринкових відносин митна політика поступово стає інструментом і засобом рішення внутрішньо-економічних завдань: вона покликана стимулювати всебічний розвиток вітчизняної економіки, надавати їй нові імпульси,

захищати її від проникнення деструктивних елементів та руйнівного впливу. З кожним роком збільшується вплив Європейської спільноти на Україну. Для того щоб досягти оптимізації відносин з Європейським Союзом, Україна має засвоїти досвід країн Центральної Європи, особливо Польщі, яка впевнено проводила переговори про вступ до ЄС, оперативно вирішувала внутрішні соціально-економічні проблеми. Українське державне керівництво має чітко підтримувати незмінність зовнішньополітичного курсу на євроінтеграцію, проводити відкриту, прозору і зрозумілу для своїх громадян та світу інтеграційну політику, впроваджувати європейські норми і стандарти життя. Враховуючи умови Угоди про Асоціацію з ЄС (АА), Угоди про поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі (DCFTA), для досягнення визначених цілей необхідним є подолання тарифних та нетарифних бар'єрів. Однак зменшення тарифів в умовах обмежених можливостей фінансування ускладнює реалізацію політики щодо забезпечення підвищення конкурентоспроможності національної економіки. З огляду на це, необхідно застосовувати методи захисту мало захищених галузей економіки за допомогою саме митних тарифів.

Література:

1. Мокій А.І. Митна політика в системі захисту внутрішнього ринку [Текст] / А.І. Мокій, Ю.В. Полякова, І.Ю. Фільченко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 6. – С. 70-74.
2. Луцик А.І. Митна політика як стимулятор економіки в умовах інтеграційних процесів [Текст] / А.І. Луцик // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 7. – С. 91-93.
3. Єдинак В.Ю. Вплив митної політики на зовнішньоекономічну діяльність підприємств [Текст] / В. Ю. Єдинак, Н. М. Плешкова, С. П. Ніжніченко // Ефективна економіка. – 2014. – № 11.

Марія Кос

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Герцаківський С.Д.

ФІСКАЛЬНИЙ ПРОСТІР ДЕРЖАВИ ТА ЙОГО ТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

В сучасних складних геополітичних умовах трансформація економічного базису держави, реформування інституційної архітектури, активізація глобалізаційних дисбалансів актуалізують необхідність імплементації новітніх підходів побудови фіскального простору в Україні.

На сьогодні надзвичайно актуальним у вітчизняній та світовій фінансовій науці є глибоке дослідження факторів формування та реалізації впливу фіскальної політики на глобалізаційні процеси, що потребує розгляду поняття «фіскального простору», яке є суміжним із поняттям фінансової гнучкості та безпосередньо поняттям гнучкості фіскальної політики. Відомо, що простір (лат. spatium) - протяжність, вмістилище, в якому розташовані предмети і відбуваються події. У філософії тривають дискусії щодо того, чи є простір окремою сутністю чи лише формою існування матерії. Простір характеризує співіснування об'єктів, їх протяжність і структурність, взаємне розташування. Водночас основоположником теоретичної концептуалізації фіскального простору є П.Хеллер, який ототожнює його із додатковими можливостями державного бюджету мати ресурсне забезпечення для фінансування необхідних потреб за умовою підтримання стійкості фінансової позиції або стабільності економіки [1]. Занді М., Ченг Х., Паккард Т. розглядають фіскальний простір як різницю між фактичним рівнем державного боргу щодо ВВП та його граничним значенням, порушення якого може призвести до дефолту держави [2]. Цікавими з позицій теоретичного обґрунтування фіскального простору є дослідження, проведені Острі Дж., Гошатиш Р. та ін., які дану дефініцію трактують як здатність фінансування бюджетного дефіциту за умови відсутності виникнення негативних ефектів у вигляді зниження ділової активності приватного сектора економіки, різкого збільшення вартості фінансування і фіскальної